

Міністерство освіти і науки України  
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка  
Природничо-економічний факультет  
Кафедра економіки підприємства

На правах рукопису

## **КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА**

здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти  
на тему:

**«Економічна діагностика результатів діяльності підприємства в  
умовах ринкової економіки»**

Виконала: **Кавунець Анна Василівна**  
студентка денної форми навчання  
спеціальності 051 Економіка

Науковий керівник:  
к.е.н., старший викладач  
**Буторіна В. Б.**

Роботу допущено до захисту перед ЕК рішенням кафедри,  
Протокол № \_\_ від «\_\_» \_\_\_\_\_ 2022 р.

## ЗМІСТ

<b>ВСТУП.....</b>	<b>3</b>
<b>РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....</b>	<b>7</b>
1.1. Сутність та зміст економічної діагностики торговельного підприємства.....	7
1.2. Характеристика видів економічної діагностики торговельних підприємств.....	12
1.3. Методичні підходи до проведення економічної діагностики результатів діяльності підприємств торгівлі.....	18
<b>РОЗДІЛ 2. ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ЕПІЦЕНТР-К».....</b>	<b>33</b>
2.1. Характеристика діяльності мережі ТОВ «Епіцентр-К».....	33
2.2. Діагностика основної діяльності ТОВ «Епіцентр-К».....	43
2.3. Діагностика результатів діяльності ТОВ «Епіцентр-К».....	52
<b>РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....</b>	<b>61</b>
3.1. Напрями вдосконалення основної діяльності мережі торговельних підприємств.....	61
3.2. Шляхи покращення результатів діяльності торговельного підприємства ТОВ «Епіцентр-К».....	68
<b>ВИСНОВКИ.....</b>	<b>73</b>
<b>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....</b>	<b>78</b>
<b>ДОДАТКИ.....</b>	<b>82</b>

## ВСТУП

**Актуальність теми.** Підприємство, як самостійна та на власний ризик господарська організація, створюється з метою отримання прибутку, який є прямим результатом ведення підприємницької діяльності. Ефективне функціонування та прогнозування діяльності підприємства торгівлі не є можливим без процесу економічного діагностування результатів. Діагностика виявляє проблеми, обумовлені особливостями зовнішнього та внутрішнього середовища, фіксує відхилення від норми показників, які визначають ефективну діяльність підприємства.

Науковці приділяють у своїх працях увагу дослідженню методів економічної діагностики результатів діяльності підприємства. Вивченням економічної діагностики результатів діяльності підприємства займалися А.А. Беляєв, О.С. Вартанов, В.А. Верба, А.Е. Воронкова, О.О. Гетьман, М.М. Глазов, А.П. Градов, Н.Г. Данілочкіна, Н.М. Євдокимов, Т.О. Загорна, А.В. Кирієнка, Б. Коласс, Е.М. Коротков, Т.Д. Костенко, Л.А. Костирко, В.І. Кузін, А.І. Муравйов, Н.В. Родіонова, Т.І. Решетняк, І.Г. Сокириська, З.Н Соколовська, І.Д. Фаріон, В.М. Шаповал, Г.О. Швиданенко та ін.

У багатьох наукових працях розглядаються підходи до трактування поняття «економічна діагностика» та частково методика, однак, цілісна методика економічного діагностування результатів діяльності торговельного підприємства розглядається лише фрагментарно.

**Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.** Кваліфікаційна робота виконана у рамках науково-дослідних розробок, що здійснювалися кафедрою економіки підприємства Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на період 2020-2023 рр. за темою: «Розвиток суб'єктів економічної діяльності в умовах мікро- та макроекономічних трансформацій ХХІ ст.» (державний реєстраційний номер 0119U002955).

**Метою** роботи є проведення економічної діагностики результатів діяльності торговельного підприємства, розробка теоретичних та практичних рекомендацій з їх удосконалення (на прикладі ТОВ «Епіцентр-К»).

Визначена мета зумовлює постановку і вирішення у кваліфікаційній роботі таких завдань:

- систематизувати теоретичні підходи до трактування поняття «економічна діагностика»;
- охарактеризувати види економічної діагностики торговельних підприємств;
- дослідити методiku проведення економічної діагностики результатів діяльності торговельного підприємства;
- розробити методичний підхід до проведення економічної діагностики результатів діяльності підприємств торгівлі;
- охарактеризувати економічну діяльність ТОВ «Епіцентр-К»;
- здійснити діагностику основної діяльності ТОВ «Епіцентр-К»;
- провести комплексну діагностику результатів діяльності мережі ТОВ «Епіцентр-К» за визначеним методичним підходом;
- запропонувати напрями вдосконалення основної діяльності мережі торговельних підприємств»;
- запропонувати шляхи покращення результатів діяльності ТОВ «Епіцентр-К».

**Об'єктом дослідження** є результати діяльності ТОВ «Епіцентр-К».

**Предметом дослідження** є теоретичні, методичні та прикладні аспекти проведення економічної діагностики результатів діяльності підприємства.

Для вирішення поставлених у роботі завдань була використана система *методів наукового дослідження*, а саме: аналітичні методи – комплексний аналіз (при проведенні економічної діагностики результатів діяльності досліджуваного підприємства), порівняльний та економічний аналіз (при розрахунку визначених показників результатів діяльності підприємства); методи математичної статистики, у тому числі програмне забезпечення оцінки взаємозв'язків

економічних явищ методом статистичних рівнянь залежностей, кореляційно-регресійний аналіз (для визначення впливу окремих факторів на результати діяльності торговельного підприємства); синтез (для обґрунтування теоретичних підходів і шляхів оптимізації процесів діяльності підприємства); систематизація (для розробки методики економічної діагностики результатів діяльності підприємства). Обробка даних здійснювалась із використанням сучасних комп'ютерних технологій і програмного забезпечення.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі і нормативні акти України, матеріали і дані періодичних видань, монографії та інша наукова література за темою магістерської роботи. Емпіричною базою є аналітичні дані, опубліковані в науковій літературі і періодичному друці, експертні розробки вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, а також аналітичні й власні розрахункові матеріали автора за звітністю досліджуваного підприємства.

Елементи **наукової новизни**: запропоновано методичний підхід до проведення економічної діагностики результатів діяльності торговельного підприємства та проведена економічна діагностика результатів діяльності ТОВ «Епіцентр-К» (м. Кам'янець-Подільський).

**Практичне значення отриманих результатів** полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані при проведенні економічної діагностики результатів діяльності торговельного підприємства.

**Апробація результатів дослідження.** Основні результати проведеного дослідження доповідались на VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи», яка відбулась 23-24 вересня 2022 р. в Одеському національному економічному університеті.

**Публікації.** Окремі положення та результати дослідження висвітлено у тезах [43]: Кавунець А.В., Буторіна В.Б. Роль економічної діагностики в оцінці діяльності торговельного підприємства. *Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи*: матеріали VIII

Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 23-24 вересня 2022 р.). – Одеса, 2022. 596 с. С. 416-419.

**Особистий внесок здобувача.** Кваліфікаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, а отже в роботі використано лише ті положення та результати, які отримано автором особисто.

**Структура роботи.** Кваліфікаційна робота другого (магістерського) рівня викладена на 88 с. комп'ютерного тексту, містить вступ, три розділи, висновки, додатки. Вона включає 30 таблиць, 7 рисунків, список використаних джерел містить 43 найменування.

## ВИСНОВКИ

Система економічної діагностики результатів діяльності суб'єкта господарювання в сучасних умовах виступає важливою складовою забезпечення його ефективного функціонування. Це обґрунтовано тим, що економічна діагностика охоплює переважну частину аспектів функціонування підприємства, які потребують індивідуалізації управління, відіграє одну з провідних ролей у забезпеченні ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства, а також дозволяє здійснити не лише комплексний аналіз фінансово-майнового стану підприємства, встановити фактори внутрішнього та зовнішнього впливів, але і визначає стратегічні пріоритети його подальшого функціонування.

У кваліфікаційній роботі було визначено сутність поняття «економічна діагностика», підходи до трактування поняття (вузький та системний), встановлено, що економічна діагностика сприяє виявленню проблем, що обумовлені особливостями зовнішнього середовища і характерним взаємозв'язком з ним. Також було визначено предмет, об'єкт та суб'єкт діагностування (суб'єкти внутрішньої та зовнішньої економічної діагностики).

Охарактеризовано основні види діагностики за наступними ознаками: рівень об'єкта діагностики, часовий діапазон дослідження, періодичність проведення, тематика й обсяг проблеми, цільова спрямованість, суб'єкти здійснення.

Серед основних видів економічної діагностики виділено експрес-діагностику та комплексну діагностику результатів діяльності підприємства. Вони охарактеризовані і порівняні за ціллю, системою обліку даних, складом процедури, звітністю для аналізу, даними результатів, висновками. Проаналізовано використання економічної діагностики результатів діяльності на різних етапах життєвого циклу підприємства.

Для торговельних підприємств встановлено п'ять значень проведення економічної діагностики результатів діяльності торговельного підприємства

Вимогами до проведення економічної діагностики результатів діяльності

підприємства є: достовірність інформації, об'єктивність, важливість цілепокладання. Із цих вимог випливають наступні принципи проведення економічної діагностики результатів діяльності підприємства: принцип системної оцінки, принцип причинно-наслідкового зв'язку, принцип достовірності інформаційного забезпечення, принцип наукового обґрунтування, принцип безперервної реалізації, принцип результативності, принцип галузевої приналежності, принцип цільового спрямування.

Наведено традиційний алгоритм проведення економічної діагностики результатів діяльності підприємства. Визначено ризики, які виникають у процесі економічної діагностики суб'єктів господарювання. Виокремлено інформаційне забезпечення для проведення економічної діагностики результатів діяльності підприємства торгівлі.

Здійснено класифікацію методів проведення економічної діагностики: формалізовані (факторний, математичний, статистичний, стратегічний, економіко-математичний, фінансово-економічний, економетричні, методи дослідження операцій та прийняття рішень, економіко-математичне моделювання і оптимальне програмування) і неформалізовані (аналітичний, метод деталізації, узагальнення, індуктивний, дедукція, порівняння, евристичні прийоми, експертний метод, соціологічний, морфологічний, рейтинговий, фактографічний, моніторинг, логічне моделювання, технічний). Розглянуто також альтернативну класифікацію методів: кількісні методи (статистичні методи, методи факторного аналізу, методи фінансового аналізу, методи інтегральної оцінки фінансового стану підприємства, методи кореляційного і регресійного аналізу, методи діагностики банкрутства) та методи експертної оцінки (SWOT-аналіз, метод Дельфі, «метод мозкового штурму»).

Для розробки власного методичного підходу до комплексної діагностики результатів діяльності торговельного підприємства визначено систему допустимих показників, їх обрахунок і оптимальні значення: комерційної, маркетингової діяльності, фінансового стану і результатів діяльності.

Запропоновано методичний підхід до проведення економічної діагностики



результатів діяльності торговельного підприємства за десятьма етапами: дослідження паспорта підприємства, діагностика стану підприємства, swot-аналіз підприємства, діагностика основної діяльності підприємства, діагностика фінансового стану і результатів діяльності підприємства, аналіз впливу окремих факторів на результати діяльності підприємства (методи статистичних рівнянь залежностей та кореляційно-регресійного аналізу), пропонування напрямів удосконалення основної діяльності підприємства, визначення шляхів покращення результатів діяльності підприємства. Запропонований методичний підхід до проведення економічної діагностики результатів діяльності торговельного підприємства ґрунтується на принципах комплексної діагностики. Водночас, поєднання відомих методик діагностики актуалізовано для специфіки мережевих торговельних підприємств.

Проведена загальна економічна характеристика діяльності мережі ТОВ «Епіцентр-К». Зокрема, історія створення і локація вузлів мережі, організаційна структура ТОВ «Епіцентр-К» (маркету S у м. Кам'янець-Подільський), організаційна структура торгових відділів, фінансово-господарський стан підприємства ТОВ «Епіцентр-К» у м. Кам'янець-Подільський за 2016-2020 рр. (активи, пасиви, доходи, витрати). Підприємство є міцним зі значним потенціалом подальшого розвитку.

Проведено діагностику основної діяльності досліджуваного підприємства. Для виявлення сильних і слабких сторін внутрішнього і зовнішнього середовища був проведений SWOT-аналіз ТОВ «Епіцентр-К». зроблено висновки на рахунок конкурентів, постачальників, власних торгових марок і виробництв, регіональної структури та ефективності основної діяльності.

Оскільки компанія «Епіцентр-К» заповнює не лише оф-лайн бізнес, а й он-лайн, то проведено порівняльний аналіз її сайту та сайтів п'яти конкурентів – сайт мережі «Епіцентр-К» має найбільше позитивних значень.

Досліджено асортимент ТОВ «Епіцентр-К» (м. Кам'янець-Подільський): динаміка обсягу та структури основних видів товарів мережі, динаміка структури основних видів товарів на підприємстві ТОВ «Епіцентр-К», динаміка

товарообороту за рік по групам товарів на підприємстві ТОВ «Епіцентр-К», ABC-аналіз асортименту на підприємстві ТОВ «Епіцентр-К». Сухі будівельні суміші та цемент є найбільш цінною для підприємства групою товарів, яка вимагає ретельного обліку та контролю. До середньої за важливістю для підприємства групою товарів за 2016-2020 рр. були: авто група, двері, покрівля, ізоляція та облаштування приміщень, зовнішня обробка; погонаж, ПВХ, декор; послуги ФРД; hardware.

Проведено аналіз показників діагностики фінансового стану мережі, економічну діагностику комерційної діяльності стану мережі ТОВ «Епіцентр-К». Проаналізуємо вплив окремих факторів на результати діяльності ТОВ «Епіцентр-К» (м. Кам'янець-Подільський) за допомогою методу статистичних рівнянь залежностей та кореляційно-регресійного аналізу:

- зростання товарообороту на 1 тис. грн. призведе до зростання чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 0,3417 тис. грн.;
- при зростанні товарообороту на 1% чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зросте на 0,534%;
- зростання товарообороту на м<sup>2</sup> на 1 тис. грн. призведе до зростання чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 3566,4 тис. грн.;
- при зростанні товарообороту на м<sup>2</sup> на 1% чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зросте на 0,55%;
- зростання товарообороту на 1 тис. грн. призведе до зростання чистого прибутку на 0,039 тис. грн.;
- при зростанні товарообороту на 1% чистий прибуток зросте на 0,464%;
- зростання товарообороту на м<sup>2</sup> на 1 тис. грн. призведе до зростання чистого прибутку на 399,52 тис. грн.;
- при зростанні товарообороту на м<sup>2</sup> на 1% чистий прибуток зросте на 0,47%.

Запропоновано напрями вдосконалення основної діяльності мережі торговельних підприємств ТОВ «Епіцентр-К»:

1. Рекомендовано стратегію лідерства за витратами (зокрема, підприємство може проводити в межах неї демпінгову політику на ринку) та стратегія диференціації і диверсифікації, яка дасть змогу вести бізнес у декількох напрямках, знайти для себе нові ринки збуту та нові джерела фінансування,

2. Запропоновано напрями вдосконалення організаційної структури ТОВ «Епіцентр-К» за окремими аспектами її вибору.

3. Сформульовано заходи підвищення товарообороту для мережі.

4. Сформульовано заходи підвищення середнього чеку для мережі

5. Наголошено на важливості орієнтуру на зміцнення конкурентоспроможності власних торгових марок, а також вдосконалення власного виробництва і логістичного центру.

Оскільки діагностика внутрішнього і зовнішнього середовища торговельного підприємства мають відбуватись регулярно, рекомендовано використати метод експертного опитування керівників відділів, яким запропоновано ряд питань. На основі проведеного в аналітичному розділі кваліфікаційної роботи SWOT-аналізу сформовано перехресне оціночне поле для нівелювання впливу недоліків внутрішнього середовища ТОВ «Епіцентр-К» за рахунок використання переваг та перехресне оціночне поле для нівелювання впливу ринкових загроз ТОВ «Епіцентр-К» за рахунок використання ринкових можливостей.

Наголошено, що важливими шляхами покращення результатів діяльності торговельного підприємства є оптимізації торговельної площі, професійний і своєчасний мерчандайзинг та активізація збуту. Водночас, досліджуваному підприємству потрібно корелювати стратегічні цілі (захоплення ринку) зі своїми реальними можливостям. Адже, витрати на розширення спричиняють скорочення прибутку і товарообороту.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика: навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 456 с.
2. Кривов'язюк І. В., Ільтяй В. М. Розвиток теоретико-методичних підходів щодо реалізації економічної діагностики підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2017. Вип. 4. С. 63-68.
3. Лук'янова В.В. Сучасний стан теоретичних основ діагностики діяльності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. № 3. Т.1. С.52-58.
4. Роговий А. В. Економічна діагностика підприємства: теоретичні та практичні аспекти дослідження. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 6. С. 457-459.
5. Адлер О.О. Економічна діагностика: практикум. Вінниця: ВНТУ, 2012. 90 с.
6. Яцкевич І.В. Економічна діагностика: навч. посіб. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2015. 291 с.
7. Кузьмін О.Є., Мельник О. Г. Економічна діагностика: навч. посіб. Київ: Знання, 2012. 298 с.
8. Гетьман О.О. Економічна діагностика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2007. 307 с.
9. Кривов'язюк І.В. Економічна діагностика: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 456 с.
10. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економічна діагностика: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 307 с.
11. Верба В.А., Решетняк Т. І. Організація консалтингової діяльності: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2000. 242 с.
12. Сарай Н. І. Економічна діагностика: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 165 с.

13. Швиданенко Г.О., Олексик О.І. Сучасна технологія діагностики фінансово–економічної діяльності підприємства: монографія. Київ: КНЕУ, 2002. 192 с.
14. Сокиринська І.Г. Концепція економічної діагностики та її роль в управлінні підприємством. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2002. № 1 (14). С. 147 – 151.
15. Воронкова А.Е. Стратегічне управління конкурентоздатним потенціалом промислових підприємств : дис.на отр. наук. ступеню і д-ра екон. наук : 08.06.01 / Східноукр. нац. ун-т. Луганськ, 2001. 482 с.
16. Діагностика стану підприємства: теорія і практика : монографія. / за ред. А.Е. Воронкової. Харків : ВД «ИНЖЕК», 2006. 448 с.
17. Костирко Л.А. Діагностика потенціалу фінансово-економічної стійкості підприємства: монографія. Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2004. 240 с.
18. Євдокимов Н.М. Економічна діагностика : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2003. 110 с.
19. Верхоглядова Н. І. Економічна діагностика: навч. посіб. Дніпро: Свідлер, 2011. 330 с.
20. Яцкевич І. В. Економічна діагностика: навч. посіб. Одеса, 2015. 291 с.
21. Бойчик І. М. Економіка підприємства.: підручник. Київ: Кондор-видавництво, 2016. 378 с.
22. Мазаракі А. А., Ільченко Н. Б. Мерчендайзинг: навч. посіб. Київ: КНТЕУ, 2015. 292 с.
23. Близнюк О. П., Горпиченко А. П. Оцінка ефективності управління фінансовими ресурсами на підприємствах роздрібної торгівлі України. *Проблеми економіки*, 2014. № 3. С. 208-219.
24. Івасів Г. Р. Діагностика ефективності функціонування торговельного підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Вип. 19. 1. С. 94-99.
25. Кузьмін О. Є. Економічна діагностика. Київ: Знання, 2012. 318 с.
26. Парфентьєва О. Г. Основні методи, які використовуються при проведенні економічної діагностики потенціалу розвитку підприємства. *Наукові записки*

*Національного університету «Острозька академія». Сер. «Економіка». 2013. Вип. 24. С. 34–38.*

27. Тараруєв Ю. О. Конспект лекцій з курсу «Економічна діагностика». Харків: ХНАМГ, 2012. 93 с.

28. Косянчук Т. Ф., Лук 'янова В. В., Майорова Н. І., Швил В. В. Економічна діагностика : навч. посіб. Львів : Новий Світ. 2000. 2007. 452 с.

29. Скриньковський Р. М., Павловські Г. Діагностика в системі менеджменту підприємства. *Проблеми економіки*. 2016. № 3. С. 199-205.

30. Веретенникова Г.Б., Омелаєнко Н.М. Методи діагностики та прогнозування розвитку підприємства: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2017. 190 с.

31. Апопій В.В., Ситник Н.С. Характер сучасного розвитку внутрішньої торгівлі України. *Торгівля, комерція, підприємництво* : зб. наук. пр. Львів : Львівська комерційна академія, 2012. Вип. 13. С. 5–9

32. Мережа роздрібної торгівлі підприємств на 1 січня 2017 р. : стат. бюл. / Держ. служба стат. України. Київ, 2017. 69 с.

33. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 29.10.2022).

34. Роздрібна торгівля України в 2017 р. : стат. зб. / Держ. служба стат. України. Київ, 2018. 98 с.

35. Височин І.В. Управління товарооборотом підприємств роздрібної торгівлі: монографія. Київ : КНТЕУ, 2012. 544 с.

36. Статистичний щорічник України у 2019 році: стат. зб. / Держ. служба статистики України. Київ, 2020. 465 с.

37. Статистичний збірник Україна у цифрах у 2019 році: стат. зб. / Держ. служба статистики України. Київ, 2020. 49 с.

38. Сайт звітності суб'єктів господарювання України (ТОВ «Епіцентр-К») URL:[https://zvitnist.com/32490244\\_TOVARYSTVO\\_Z\\_OBMEZHENOOU\\_VDPOVD\\_ALNSTU\\_EPICENTR\\_K#zahal](https://zvitnist.com/32490244_TOVARYSTVO_Z_OBMEZHENOOU_VDPOVD_ALNSTU_EPICENTR_K#zahal) (дата звернення: 10.11.2022).

39. Миколайчук І. П., Силкіна Ю. О. Сучасні тренди розвитку мережевого ритейлу в Україні. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2019. Вип. 57. С. 39-46.
40. Власова Н.О., Колючкова О.В. Роздрібні торговельні мережі: регіональні фактори розвитку : монографія. Харків: АдВА, 2012. 255 с.
41. Торговельні мережі : опорний конспект лекцій /укладачі К. В. Сподар, О. О. Лісніченко. Харків : ХДУХТ,2017. 98 с.
42. Речун О.Ю. Аналіз та оцінка підприємницької діяльності об'єктів роздрібної торгівлі у регіонах держави. *Економічний форум*. 2/2017. С. 132-139.
43. Кавунець А.В., Буторіна В.Б. Роль економічної діагностики в оцінці діяльності торговельного підприємства. *Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи*: зб. матеріалів доп. учасн. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. Одеса, 2022 р. С. 416-419.